

mentir eru minni enn so nokur heidurstráan hjá mær, sum skal vera søgufroðingur og politikari (um umstøðurnar loyva tað)».

Maximurnar hjá franska rationalistinum La Rochefoucauld vóru sum ein Bíblia fyri Jørgen-Frantz, og hann visir í heilum til hesar:

»Tað, sum mær dámar hjá La Rochefoucauld, er so, sum skilst, hansara óprýdda sannføri, hansara figgindaskapur móti øllum ófrískum vanahugsanum um deyða, mérite og herdirvi, hetta heskna móteitrið móti errinskapi og erpni, hetta vakna fyrivarnið til ikki at lata seg lumpa, at liva við dreymsjónir, at ganga, andliga meint, við spjaldri á baki, sum øll uttan ein sjálvur hava lisið, og sum hetta er skrivað á: hesin maðurin er av sonnum eitt nart».

Niðurstøðan hjá La Rochefoucauld er, at sama ger, hvussu vit pynta okkum við vøkrum grundgevingum fyri hesum ella hasum, aftan fyri býr altíð okkara egna fáfongd. Júst hetta er ein aðallindin í skaldsøguni »Barbara».

Fyrstu ferð Jørgen-Frantz Jacobsen nevnr, at hann umhugsar at fara undir eitt skaldaverk er í brævi frá 10.- 11. dec. 1933. Hann hevur verið saman við Otto Gelsted, og hesin hevur biðið hann lova sær, at fara í holt skaldsøguna longu í morgin. Men Jørgen-Frantz er í iva: »Skal eg skriva ta bókina? Tað er ikki so lættfært. Eg havi hvørki hegnslag ella skapandi hugflog til at birta í eina søgugongd. Mitt hugflog er lýriskt, ikki epískt ella dramatískt. Tað er lítið fyri hjá mær at klamsa saman nakrar náttúrulýsingar. Men tað er ikki tað».

Í tí nevndu samrøðuni við Bjarne Nielsen Brovst sigur William Heinesen, at tað er sjúkan sum ger, at Jørgen-Frantz sleppur blaðmannayrkjum. Stóran part av tíðini lá hann á song, og tí gjørdist fiktionin meiri sjálvsøgd. Kortini sigur William seg vera blivnan líka bilsnan sum Christian Matras, tá ið hann frættir, at vinnaðurin ætlar sær undir eina skaldsøgu. Men bæði hann og Christian Matras royndu at koyra undir Jørgen-Frantz, tí teir skilja á lagnum, at hann kennir seg ótryggan í hesum samanhangi.

Men enn ivast hann, hóast hann sigur frá, at fyrsta kveikingin kom av »vetrarhásam málum á Peblinge-

søen. Eg hugsaði mær bókinna at byrja ein summarmorgun kl. 3-4 úti á Reyni við mäsagólan. Víst er tað kortini ikki, minni enn so, at eg fari undir skaldsøguna nú. Kanska er meira skil í fyrst at skriva ein doktara-disputát».

Tað stendur honum nevnliga í boði fyri góða løn at skriva søguna hjá monopolhandlinum í Grønlandi, men - sum William Heinesen greiður frá - er hetta einastu ferð, at Jørgen-Frantz nevnr sína uppgávu. Tankarnir hjá honum vóru heilt aðrastaðni. Nevniliga hjá henni sum gjørdist fyrmyndin til Barbaru í skaldsøguni.

Estrid

Á sumri 1921 vitjaðu systurnar Marie og Estrid saman við mammuni Thoru Føroyar. Thora var abba-dóttir gamla Restorff og fyri ein part uppvaksin í Havnini. Mamma William Heinesen var eisini av Restorff-ættini, og sostatt vóru William og gestirnir slekt. Tað tíðina William Heinesen hevði gingið á handilsskúla í Keypmannahavn, hevði hann eisini fleiri ferðir hitt móður og datur. Og nú gleddu bæði William og Jørgen-Frantz seg ómetaliga at taka sær av teimum næstan javnaldrandi systrunum - Marie var fødd í 1902 og Estrid í 1904. Tær vóru nevnliga vakrar - serliga Marie - og sjarmerandi - serliga Estrid - og hartil rættar verðindsdamur, sum høvdu sæð fittan part av heiminum.

William Heinesen fortelur í brævi frá apríl 1977 til Estrid Bannister Good - soleiðis eitur hon nú - at hann sjálvur sveimaði eitt sindur fyri systrunum báðum, men at tað ikki bleiv til meiri enn tað sama. Hvat víðviki Jørgen-Frantz var søgan ein onnur:

»...ja, at hann hitti teg gjørdist hartil fatalt, og hansara veikleiki fyri tær ein stak týdingarmikil partur av hansara lívs innihaldi - sum skjótt øll verðin veit. Tú bleivst ikki tann burturav einasta kvinnan í hansara lívi, tí tað var ein røð av øðrum frá ymskum sanatorum og kurstøðum, men tú bleivst tann avgerandi. Hann bleiv ongantíð móður av at tosa og mæla um teg og royndu at ætla um og lýsa teg. Ikki altíð uttan atfinningar, tí viðhvørt tá ið hann, ikki uttan grund, føldi seg vrakaðan, gjørdi hann ágrýtnar royndir at minka

um teg, tó altíð til fánytis, tí tín sess á fremsta rað í hansara hjarta kundi einki vika».

Í 1922 giftist Estrid tí eingleiska handilsmanninum Don Bannister, men í 1928 er hon frískild og aftur í Danmark. Jørgen-Frantz roynir at leggja framvið, men hennara hugur stendur til sterkar og múgvandi menn, hóast hon fegin vil vera vinur Jørgen-Frantz. Í 1934 hevur hann fingið eina íbúð í Klampenborg, og hon hjálpir honum at innrætta hana. Dreymurin hjá honum er, at tey saman skulu búgva í íbúðini, men aftur kemur sjúkan tvørt fyri.

Jørgen-Frantz verður innlagdur á Vejleffjord Sanatorium, og Estrid vitjar hann í 12 dagar og roynir at stuðla, har hon kann. Hann skal vera liggjandi eina drúga tíð og tiskil tekur Estrid yvir íbúðina í Klampenborg. Um

Estrid skrivur hann til William Heinesen: »Tær dámar tað kanska ikki rættiliga, men kanska hevur tú eitt sindur av samhuga við støðuna, tá ið tú í huganum tekur aftur í minnið um 1921. Barbara hevur somu ríkjandi rødd sum tá. Og nett somu eyguni. Hon er av Mozart».

Men meðan Jørgen-Frantz Jacobsen fær víðgerð á Vejleffjord finnr Estrid sær sjálvari lík ein nýggjan mann. Í sambandi við eina kanning ger Jørgen-Frantz eina stutta ferð til Keypmannahavn, og hann stökkur eisini inn á gólvíð hjá Estrid, at vita hvussu stendur til. Har stendur væl til, nýggi maðurin er fluttur inn í íbúðina í Klampenborg. Sambært William Heinesen angrar Estrid og fer aftan á Jørgen-Frantz til Vejleffjord, har hon steðgar í triggjar dagar.

Í brævi til vinmannin frá heystinum 1934 sigur Jørgen-Frantz Jacobsen seg vera greiðan yvir, at einki er at gera: »31. aug. kom Barbara yvir higar at greiða frá støðuni, og í gjár fór hon avstað aftur. Tað víkast ikki, at nú eigur annar maður hana, eg hevði frammanundan tikið av sum beyðst, eg havi jú ongan rætt at krevja hjá henni». Sama brævið endar: »Ætlanin eg áður havi havt um at skriva eina skaldsøgu um Beintu í søgnini fekk aftan á tað sum her fór fram eina skúgván framá».

Og 2. oktober 1937 tekur hann samanum, hvussu Estrid hevur ávirkað hann og bókina: »Nei, mínum mozartska lívssýni skalt tú dekan fari einki stúra fyri. Eitt gamalt egocentrískt konsoliderð firma í anda, hugflogi og søgu fer ikki av knórnum av eini damu sum Barbaru. Ein góð transakti-

Hendan myndin av Jørgen-Frantz Jacobsen er helst tikið í einum »kanónfotografi» - á gøtuni í Stockhólki fyrrapartin í tríatiárunum

ón hevur hon verið, sum hevur givið nógvan poetisk-an umsetning. Eg havi enn tá liggjandi á goymslu avlop, sum eg vóni framvegis at vera kurant. Men hetta er ein spurningur um mínar gávur, ikki um hvørt Barbara er hjá ella frá».

Skaldsøgan

William Heinesen hevur fleiri ferðir sagt frá, at arbeiðslagið hjá Jørgen-Frantz Jacobsen kravdi føðslu úr veruleikanum, og um persónarnar í »Barbaru» sigur hann, at teir eru allir teknaðir eftir livandi fyrmynd, »og Barbara sjálv er sum vitiligt einki undantak». Men leggur hann aftr-